

DOSTOJANSTVO IN ZDRAVJE DELAVCEV

prof. dr. Metoda Dodič Fikfak, Katja Draksler

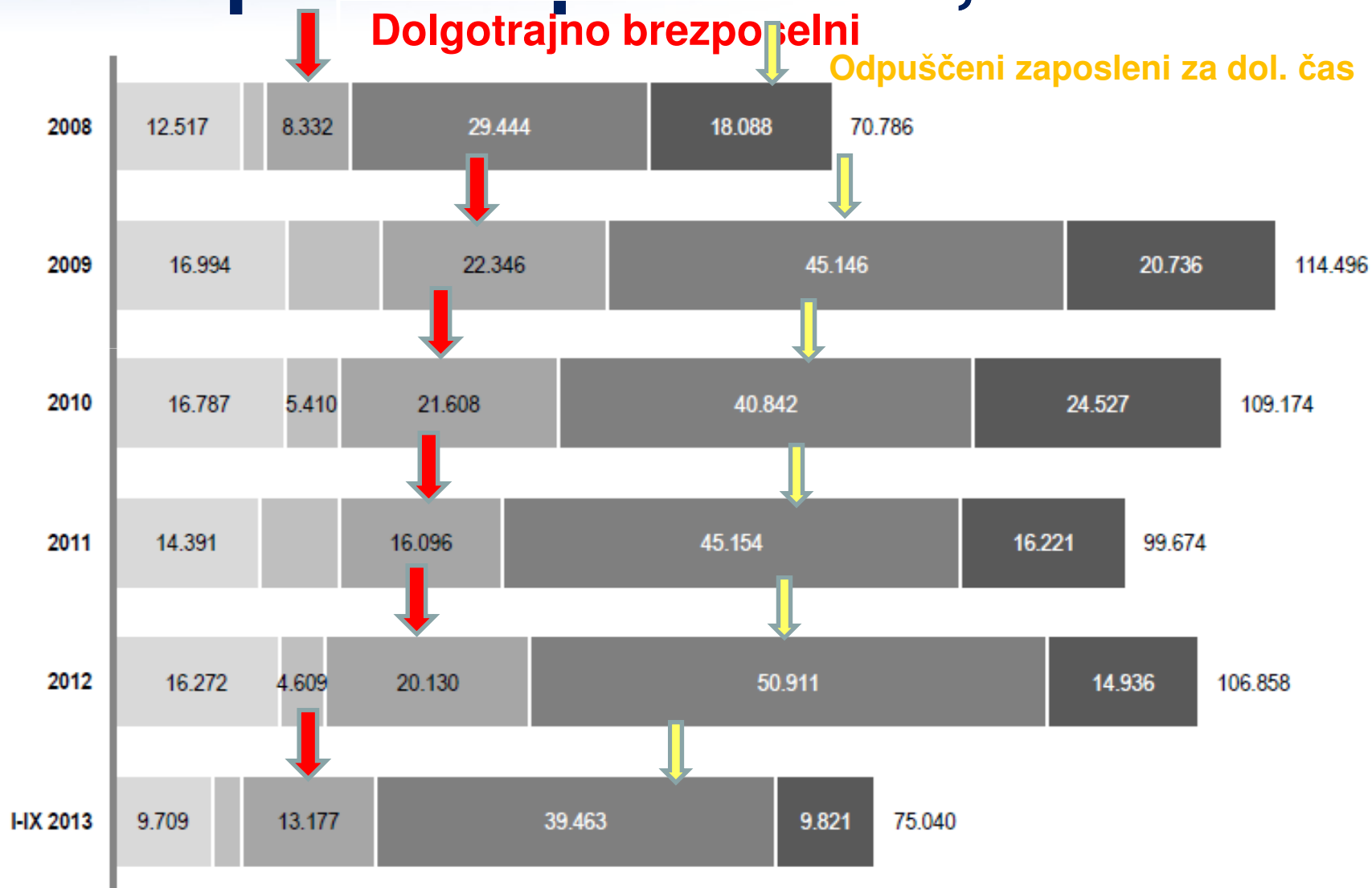
A photograph of Pope Francis, wearing his white papal attire and zucchetto, looking slightly to the right with a gentle expression. The background is blurred, showing other people in similar attire.

Dostojanstvo

Kako naj človek upa, da bo našel svoje dostojanstvo, ko živi v pomanjkanju hrane in sredstev za preživetje in še slabše, ko nima dela, ki potrjuje njegovo dostojanstvo.

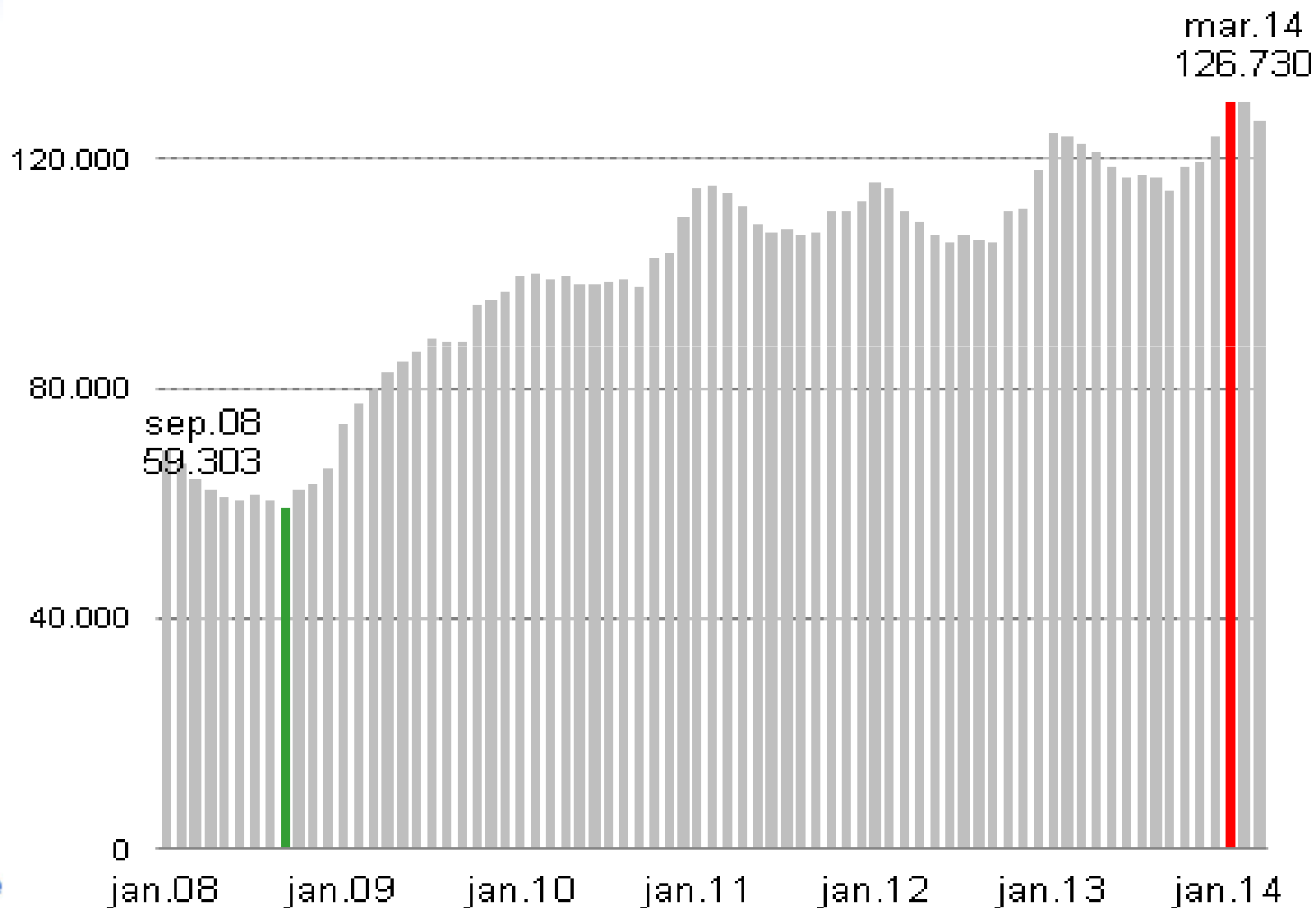

Na novo registrirani brezposelni po vzroku, 2008-2013

Trend registriranih brezposelnih po mesecu, 2008-2014

Tveganje za izgubo zaposlitve v enajstih državah, 2007-2013

Država	Razmerje predvidenega odpuščanja delavcev v letu 2007
Belgija	1,69 %
Bolgarija	0,45%
Češka Republika	2,54%
Francija	1,75%
Nemčija	0,94%
Nizozemska	1,98%
Portugalska	0,52%
Slovenija	4,52%
Španija	0,60%
Švedska	2,47%
VB	1,98%
Skupaj	1,43%

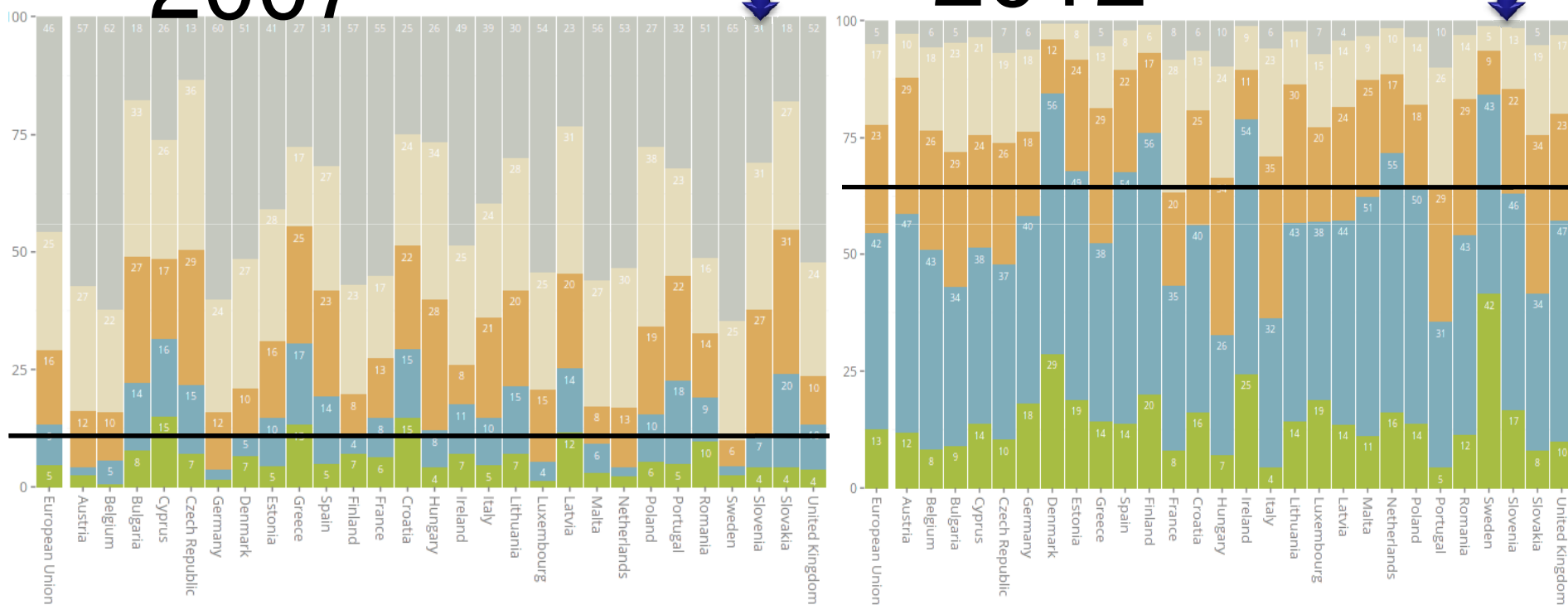
Evropska raziskava o kvaliteti življenja, 2007/12

Kako verjetno je, da boste v naslednjih 6 mes. zgubili službo?

2007

2012

Very likely
 Quite likely
 Neither likely nor unlikely
 Quite unlikely
 Very unlikely

Strongly agree
 Agree
 Neither agree nor disagree
 Disagree
 Strongly disagree

BI ŠLI DELAT V TUJINO?

▶ v odstotke

Da, sit sem Slovenije.

Ne, sem preveč vezan na družino in prijatelje.

Da, želim si večje plače.

Da, želim si novih izzivov.

Sem že odšel.

Ne, sem zaposlen v javni upravi.

Ne, se ne čutim dovolj sposoben.

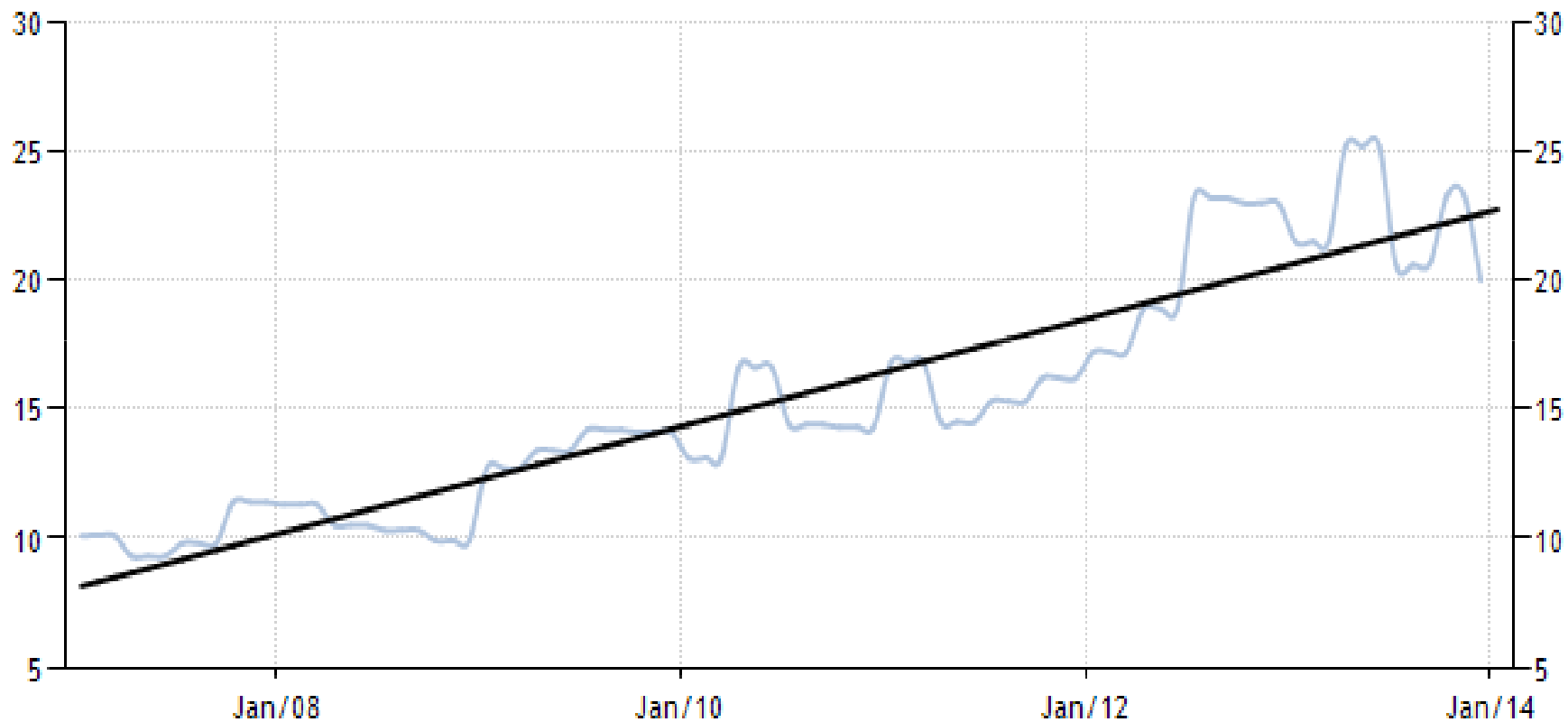
74,3

Vir: www.finance.si; N = 1.031

Stopnja brezposelnosti med mladimi v SLO

SLOVENIA YOUTH UNEMPLOYMENT RATE

SOURCE: WWW.TRADINGECONOMICS.COM | EUROSTAT

Dve ciljni skupini mladih

- **NID:** nižje izobraženi in nižje kvalificirani mladi delavci; zanje obstaja nevarnost prehoda v NEET (mladi brez zaposlitve, izključeni iz izobraževanja ali usposabljanja)
- **visoko usposobljeni mladi,** zanje velja pravilo “Last in first out”

NEET

Nizka stopnja NEET v starostni skupini 15 - 24 (7,1%), EU povprečje je 12,9%

visok delež mladih vključenih v srednje in terciarno izobraževanje

Naraščanje deleža NEET v starostni skupini 25 - 29

zaključek izobraževanja, težavno zaposlovanje

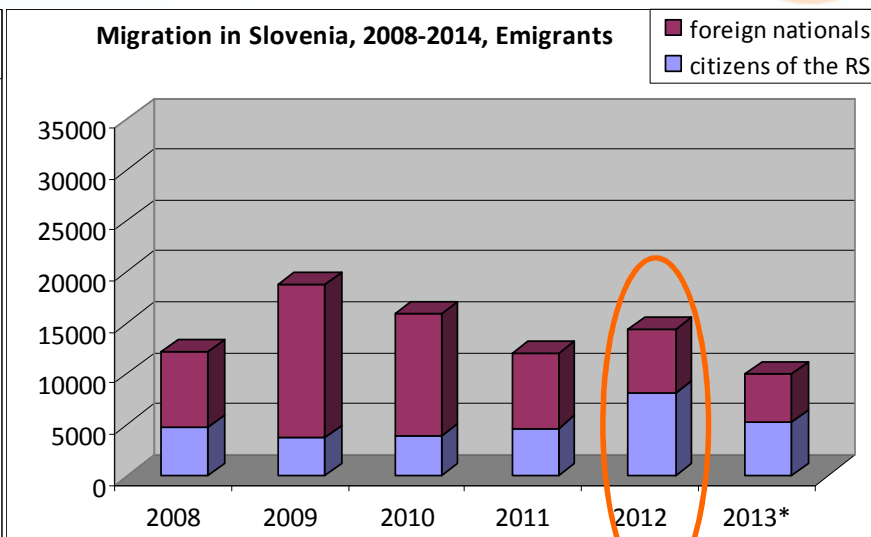
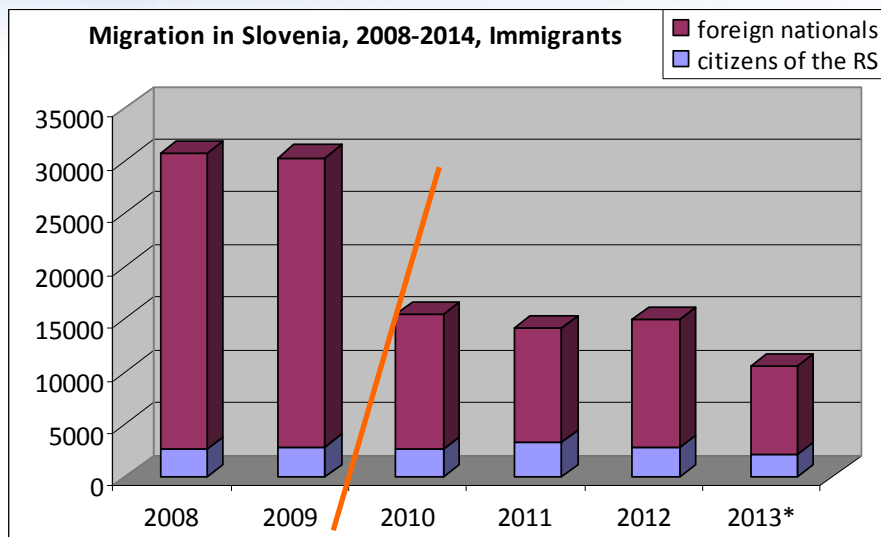
Mladi in izseljevanje v tujino

v obdobju od 2008 – 2012 se je

odselilo **1000** državljanov, rojenih v Sloveniji,
starih **25–44** let,
z najmanj **terciarno izobrazbo**
(240 z višješolsko izobrazbo, 700 z
univerzitetno in 60 z
magisterijem/doktoratom).

(Vir: SURS)

Priseljevanje, izseljevanje

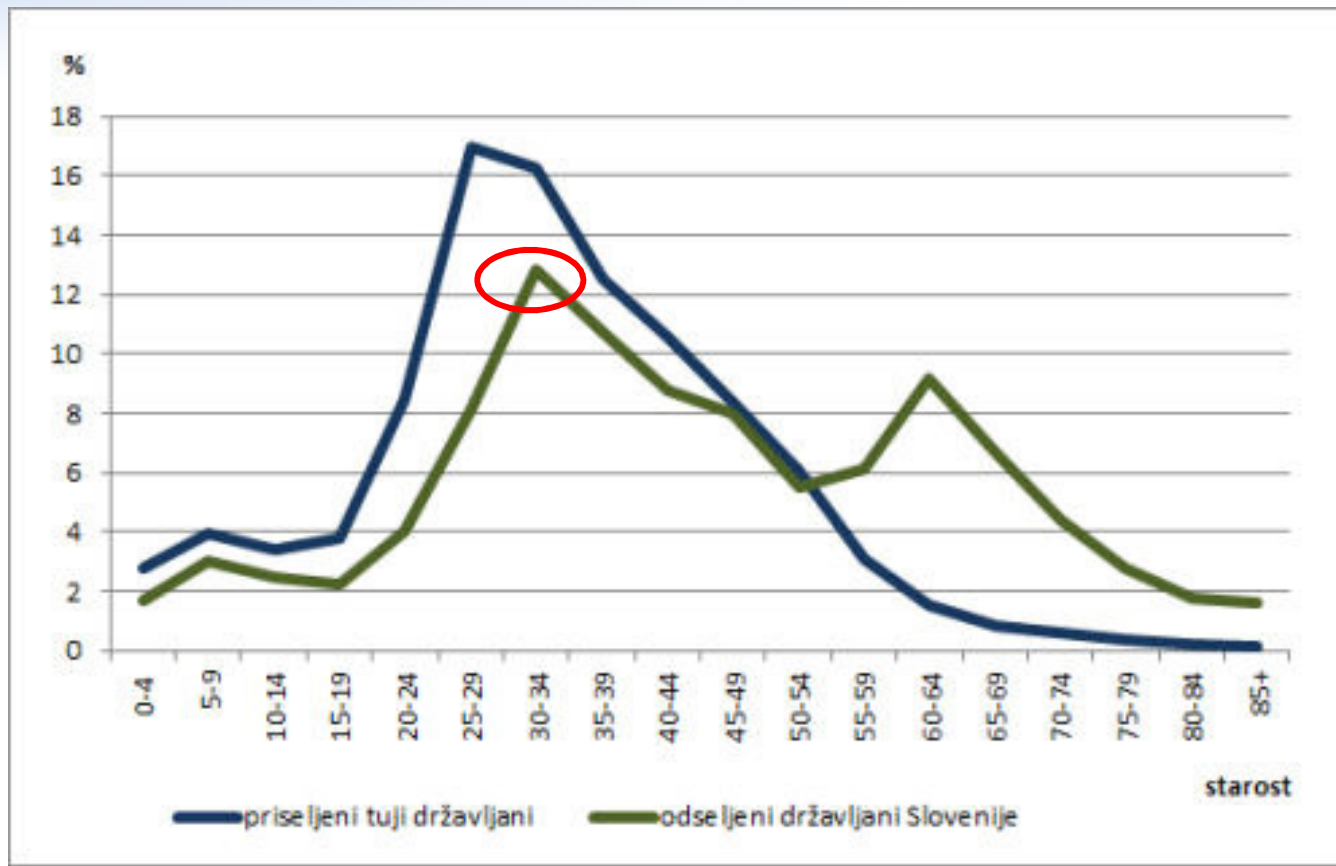
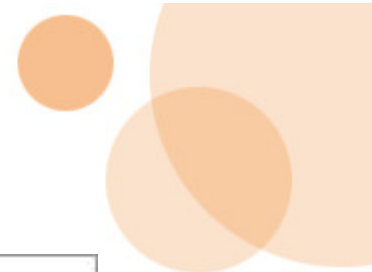
Migracije v Sloveniji, 2008-2014 (Vir: SURS; * data not final)

- **16.000 se jih odseli od leta 2008-2012;**
- **Leta 2012 se poveča delež izseljenih Slo državljanov**
- **Priseli se skoraj 78.000 tujih državljanov**
- **Po letu 2009, se število priseljencev bistveno zmanjša**

Priseljevanje (2008-2012)

- **Slovenija je ciljna država za veliko število tujih državljanov.**
- **Povprečna starost priseljenih tujih državljanov je bila 33,5 let.**
- **Vsak četrti tuji priseljenec ima najmanj srednješolsko izobrazbo. Delež priseljencev s terciarno izobrazbo je 8%.**
- **Slovenija je pridobila več kot 4.000 izobraženih priseljencev (1.200 z visoko izobrazbo; 2.400 z univ. izobrazbo in 400 z magisterijem oz. doktoratom).**

Slika 1: Priseljeni tuji državljani in odseljeni državljani Slovenije v obdobju 2008-2012, starost na dan 1.1.2013 (Vir: SURS)

Trenutni profil delavca migranta

- **nezaposljiv oz. težko zaposljiv** starejši delavec;
- z **več zdr. težavami** zaradi izčrpanosti na delovnem mestu in nezdravih prehranjevalnih navad;
- socialna in ekonomska **izključenost** zaradi kršenja delovnopravne zakonodaje;
- Ostaja **marginaliziran, izkoriščan** in diskriminiran;
- **slabo obveščen** glede pravic iz delovnopravne zakonodaje;
- je (lahko) deležni tudi **fizičnih groženj z nasiljem** ali grožnjami o uničenju vizumov, delovnih dovoljenj itd ;
- prebiva v **neprimernem stanovanju**,...

Profil druge generacije migrantov

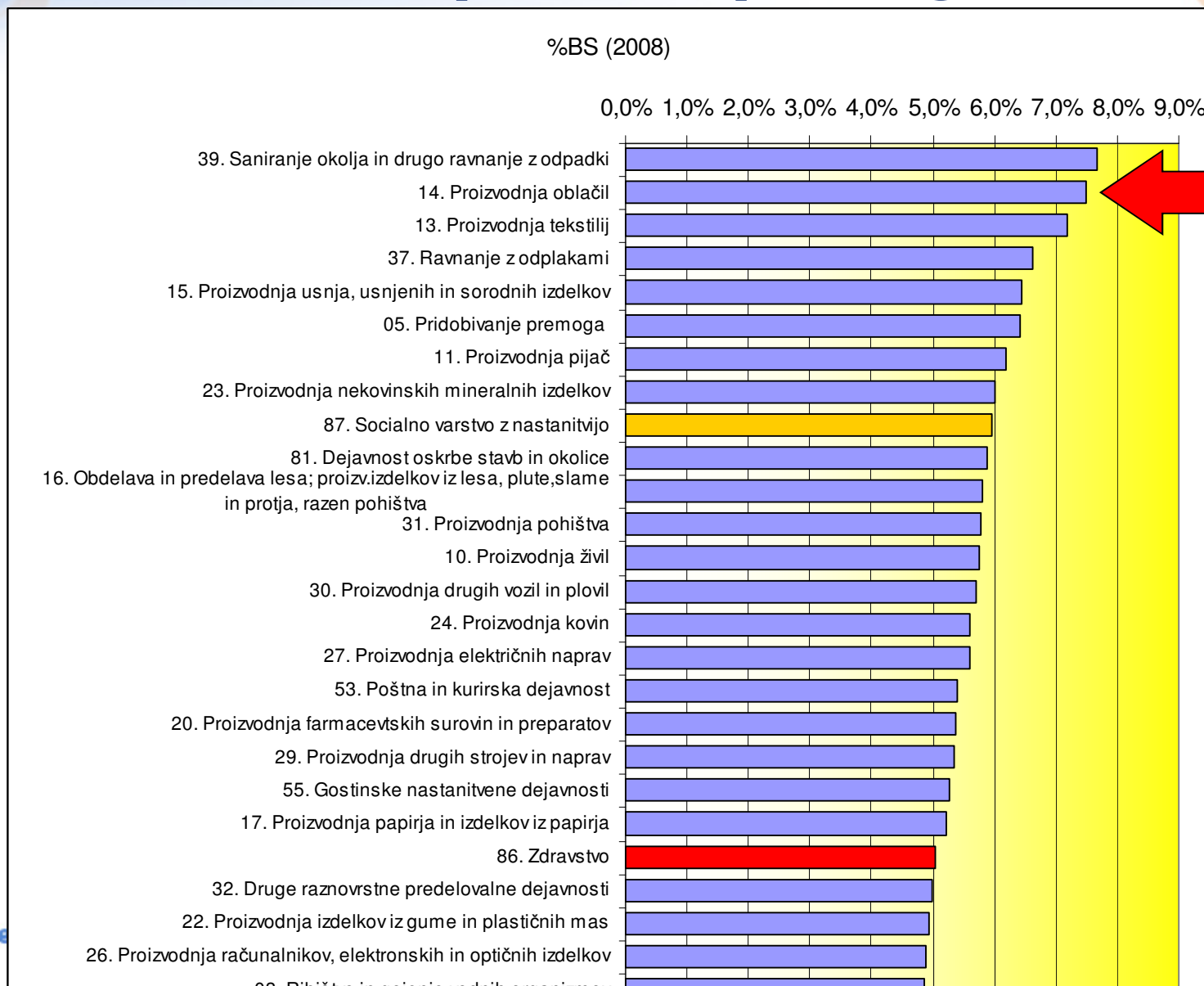
- je s strani družbe **marginalizirana**
- ima visoka pričakovanja, da bo v primerjavi s starši dosegla več, zato pogosto tvega ujetosti **v slabo plačanih in nizko kvalificiranih** delovnih mestih.
- podobno kot prva generacija so **izpostavljeni tveganju**, da naletijo na kulturne, jezikovne in družbene težave
- soočajo se s **predsodki** glede njihovega izvora
- lahko **trpi njihova samozavest** ipd.

Prestrukturiranje, kriza in zdravje

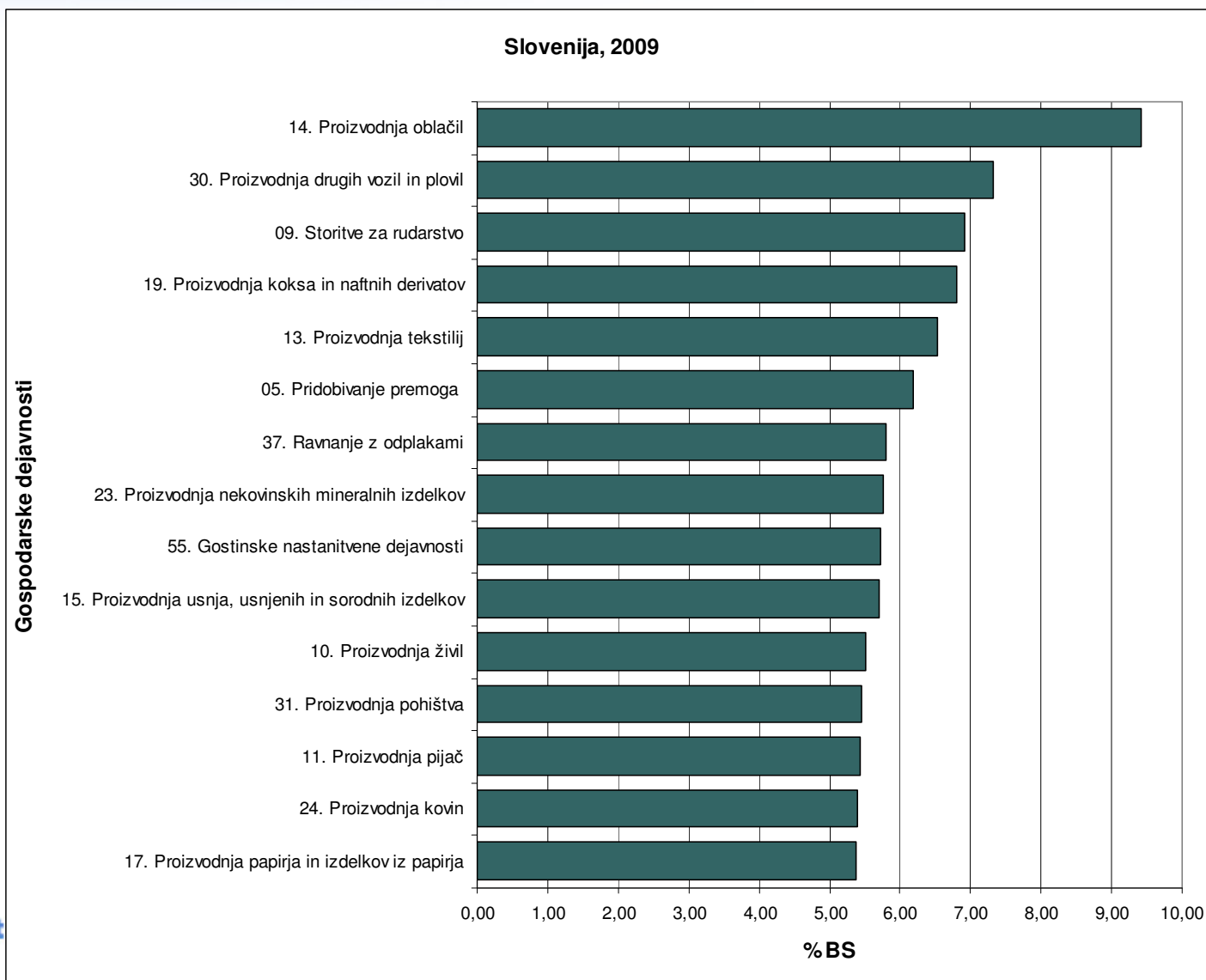
- **Slabo zdravje: OR= 2.5, po 4. letih 2.1**
 - Kostno-mišične b: resnost, število prizadetih delov, BS
- **Umrljivost:**
 - KVS OR= 5.1 (IZ= 1.4-19.3) (varnost za delo, zahteve dela, kontrola nad delom; socialna podpora; kajenje, alkohol)
 - Samomori
- **Bolniški stalež, takojšnje povečanje, delavci zaposleni za določen čas, prezentizem, ni povečanja BS, predpisovanje psihotropnih zdravil**
- **Bistveno povečanje invalidnosti OR=1.8**
- **Trpinčenje**

Odstotek BS po ind. panogah, 2008

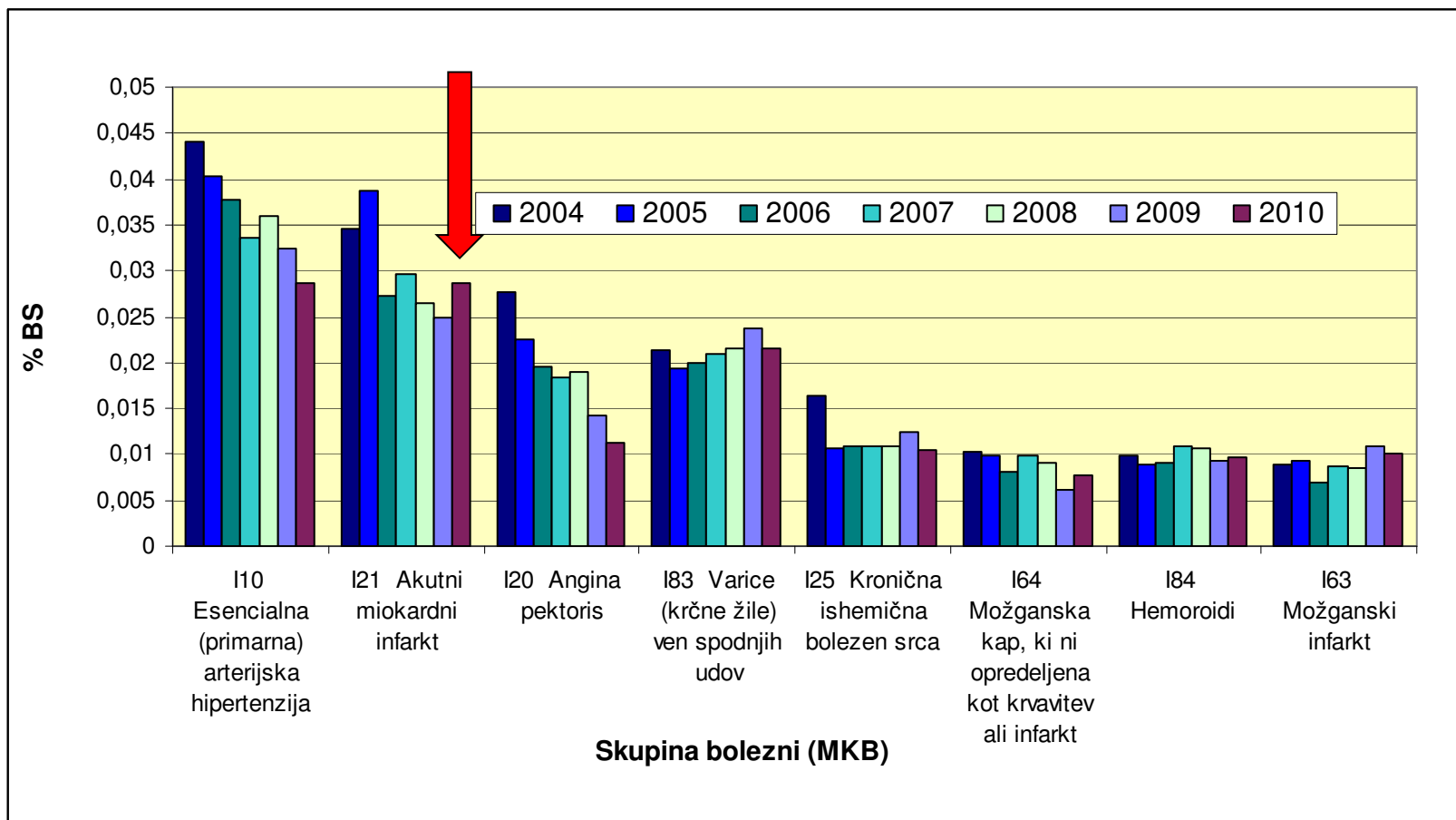

Odstotek BS po ind. Panogah, 2009

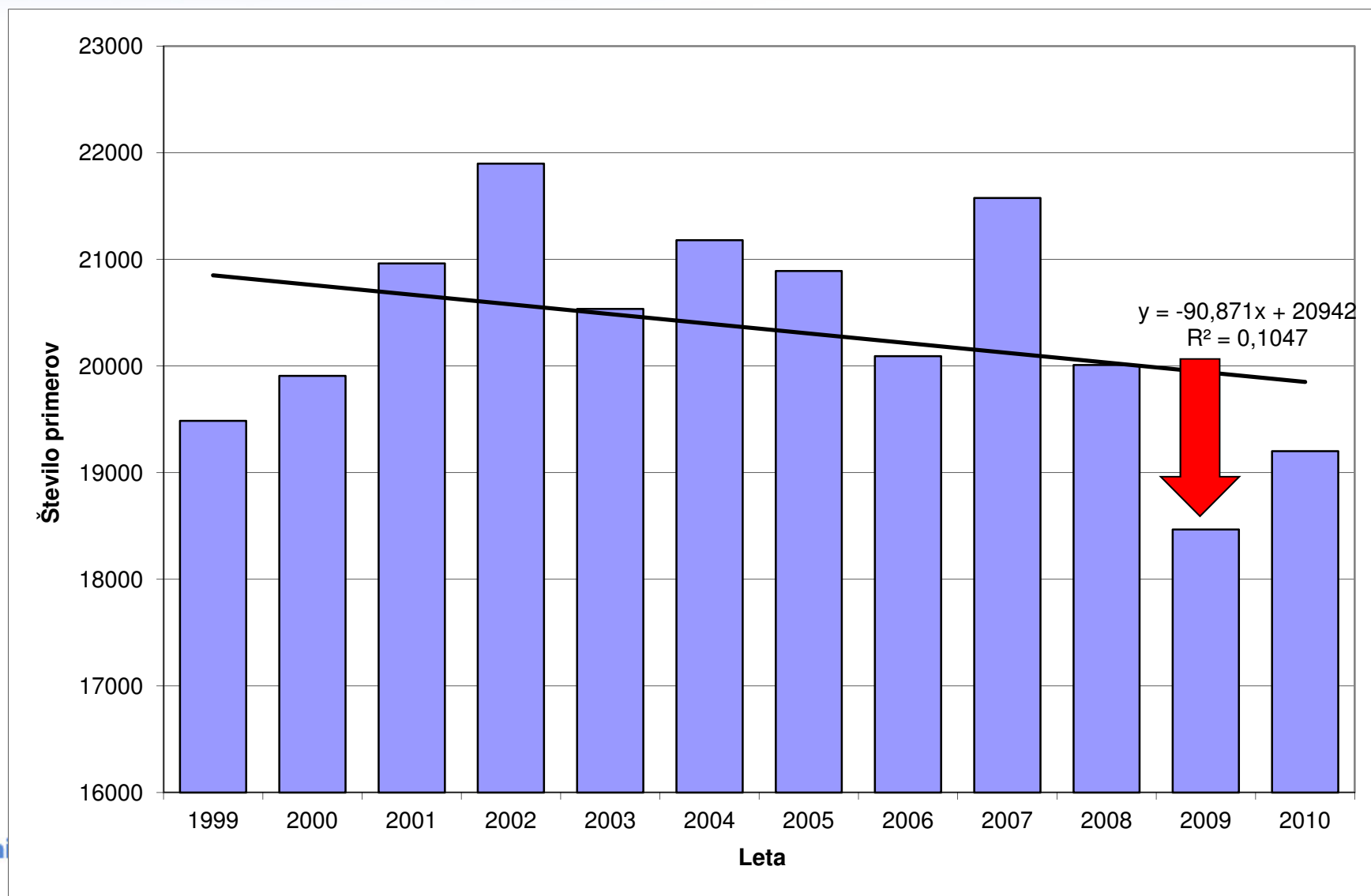

BS, KVS, SI, 2004-2010

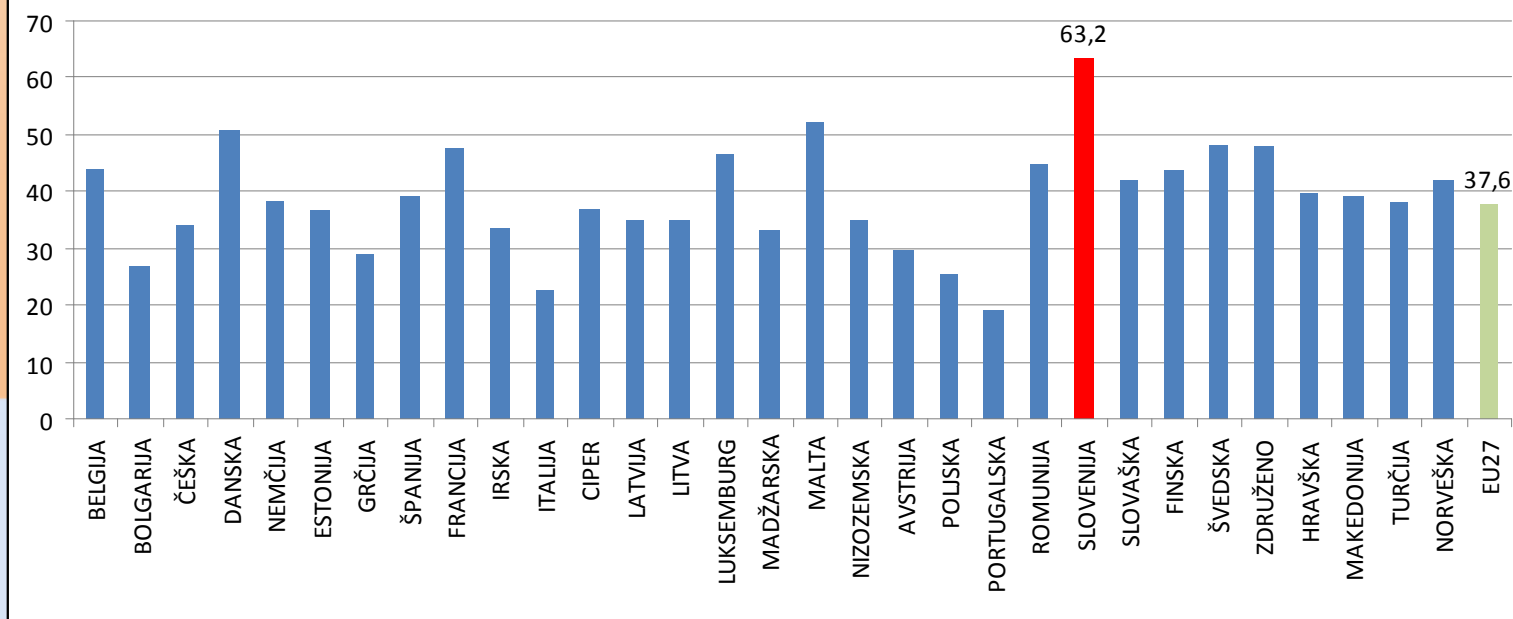

BS, ŠP, DVM, 1999 – 2010 (NIJZ)

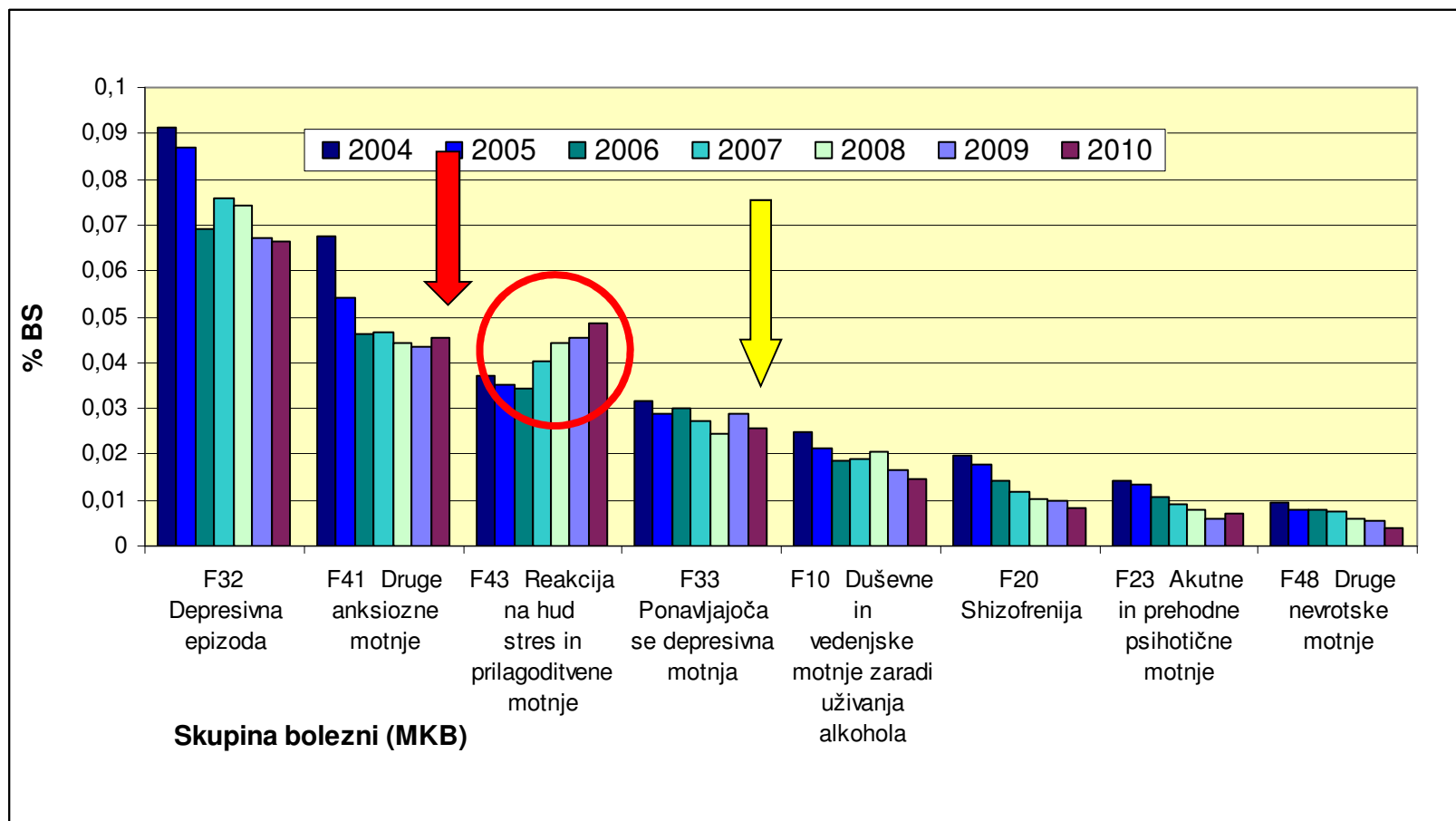

DELEŽ RESPONDENTOV STAREJŠIH OD 50 LET, KI SO V ZADNIH 12 MESECIH DELALI, KLJUB TEMU DA SO BOLNI (V%)

%BS, DVM po diagnozah, 2004-2010

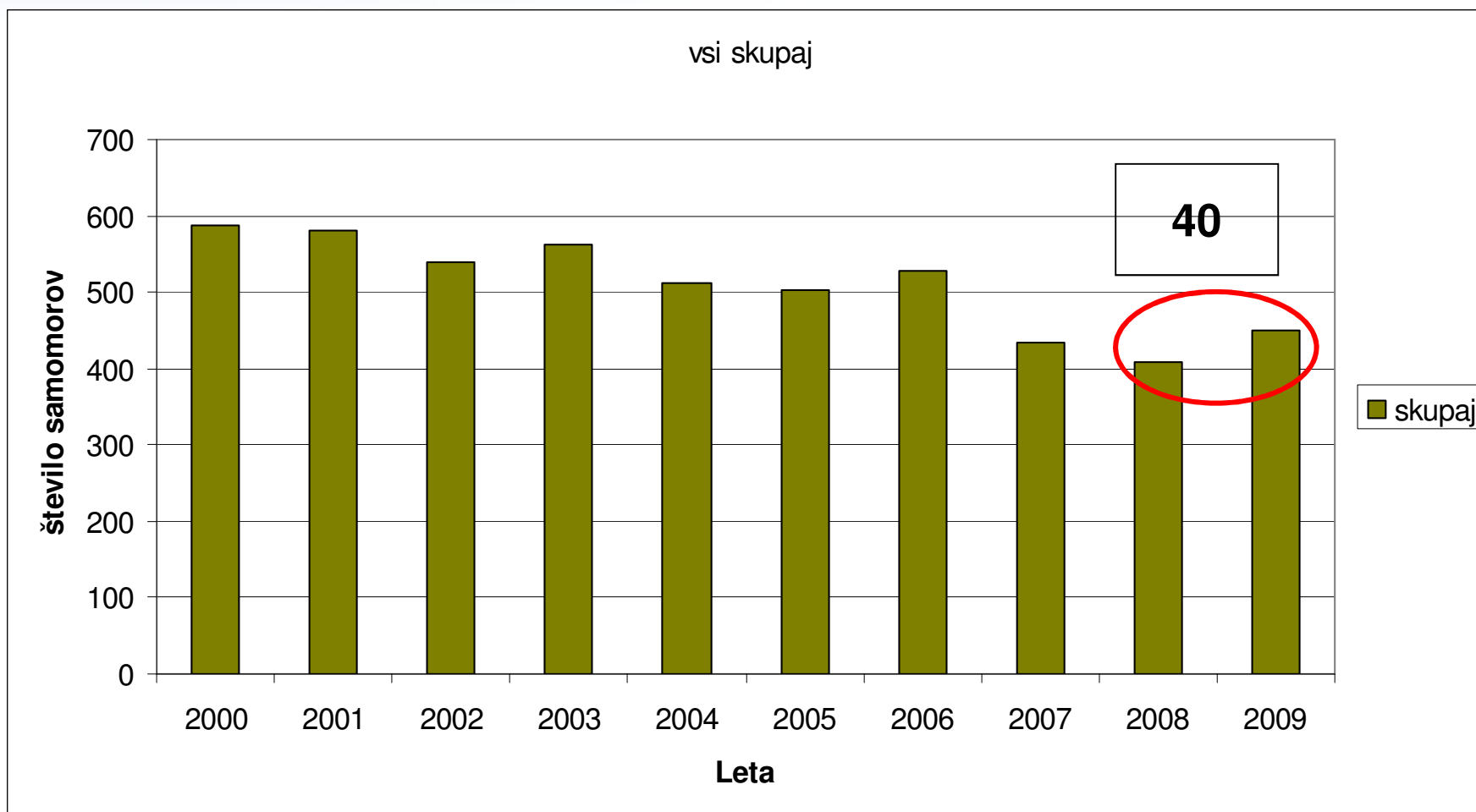

BS, ponavljajoča se depresivna motnja (vir IVZ RS)

Leto	R	Leto	IF
2003	70.67	2003	0.13
2004	81.26	2004	0.14
2005	70.88	2005	0.15
2006	72.49	2006	0.15
2007	63.0	2007	0.16
2009	83.65	2009	0.13

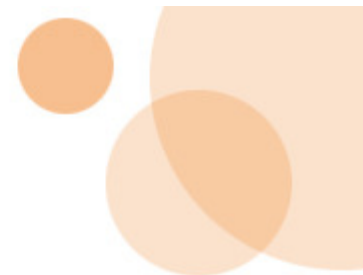

Število samomorov v SI, 2000 - 2009

MURA

2,600

957

brezposelni

1200

zaposleni

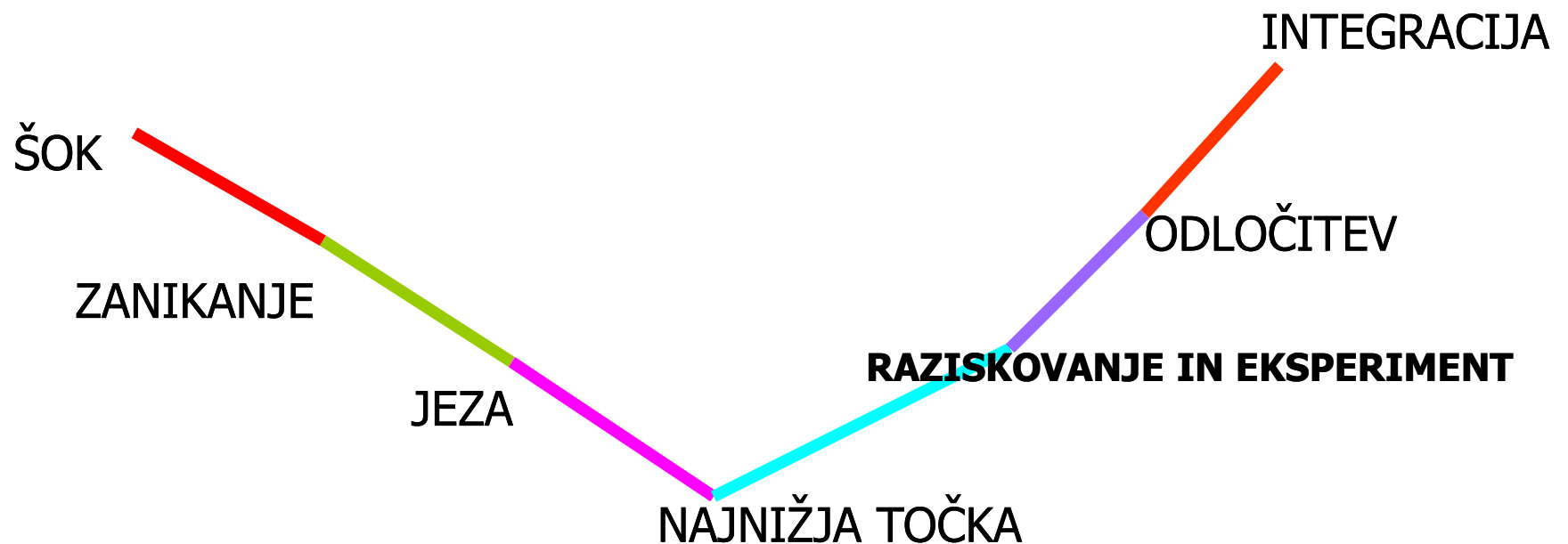
380

upokojeni

300

KRIVULJA ŽALOVANJA

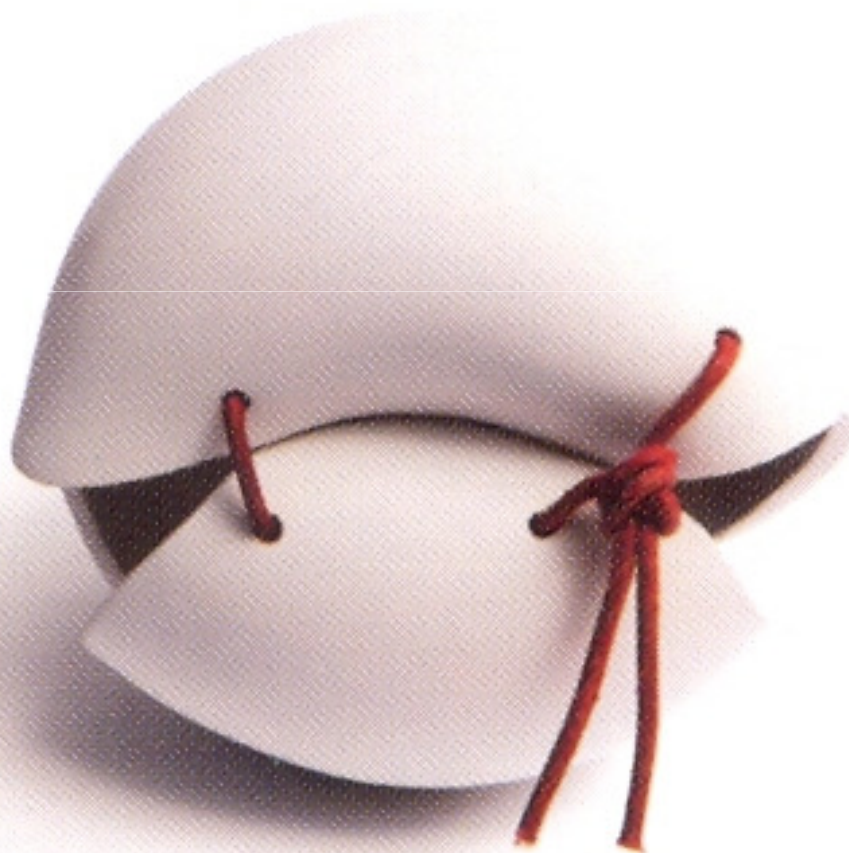

ŠOK IN ZANIKANJE

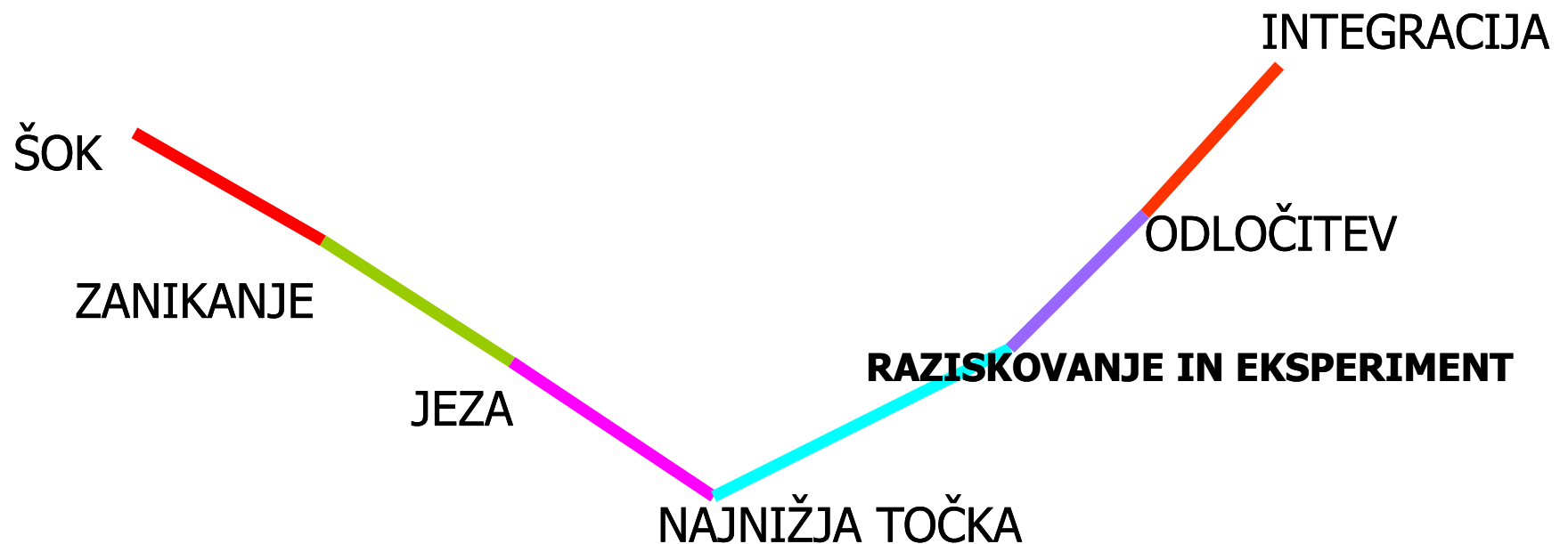
**Tjaša Kermavnar, dr. med.,
dipl. obl.**

Posameznik se seznanj z izgubo in prične žalovati.

KRIVULJA ŽALOVANJA

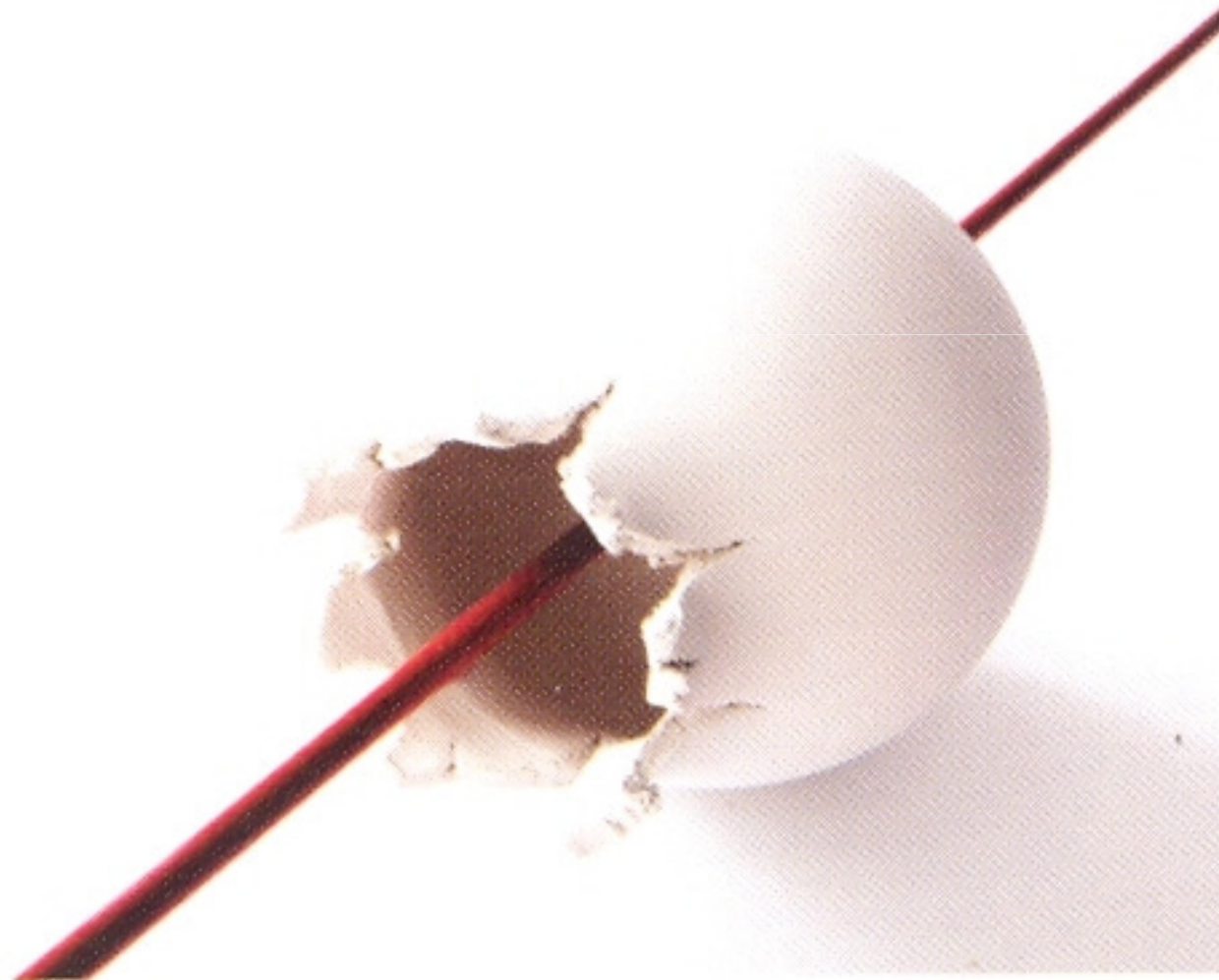

JEZA

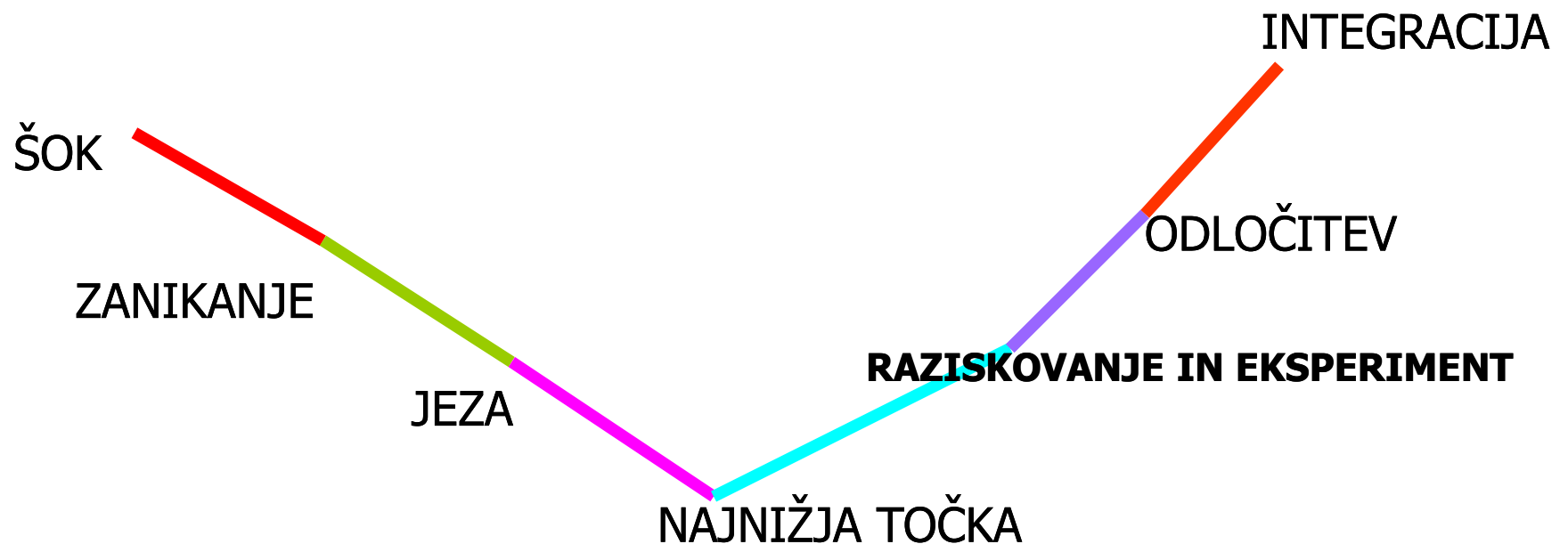
**Tjaša Kermavnar,
dr. med., dipl. obl.**

Obdobje najintenzivnejšega čustvenega odgovora.

KRIVULJA ŽALOVANJA

DEPRESIJA

**Tjaša Kermavnar,
dr. med., dipl. obl.**

*Posameznik ugotovi, da je izguba nepovratna,
in se mora z njo sprijazniti.*

MURA

ŠOK

ŠOK IN ZANIKANJE

Posameznik se seznanja z izgubo in prične žalovati.

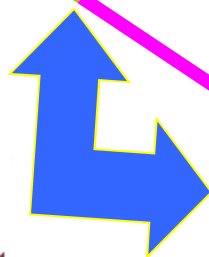

JEZA

Obdobje najintenzivnejšega čustvenega odgovora.

ZANIKANJE

JEZA

NAJNIŽJA TOČKA

RAZISKOVANJE IN EKSPERIMENT

DEPRESIJA

Posameznik ugotovi, da je izguba nepovratna, in se mora z njo sprijazniti.

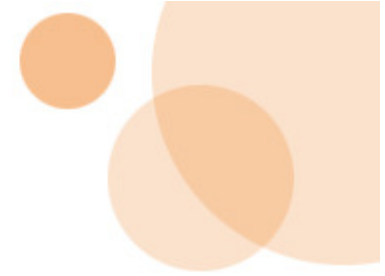
ODLOČITEV

INTEGRACIJA

MURA

- **Kako se počutite:**
 - **Nikoli polni energije: 40%**
 - **Nikoli zadovoljni: 37,1%**
 - **Pogosto in stalno osamljeni: 30%**

MURA

Od 1046 jih je **143** pomislilo, da bi naredilo samomor, od teh se jih **47** o tem ni pogovorilo z nikomer.

Samoocena zdravja

Raziskava MURA

Zelo dobro ali odlično 4%

Dobro 29%

Zadovoljivo ali slabo 67%

SJM 2001/3

Zelo dobro ali odlično 27%

Dobro 60%

Zadovoljivo ali slabo 13%

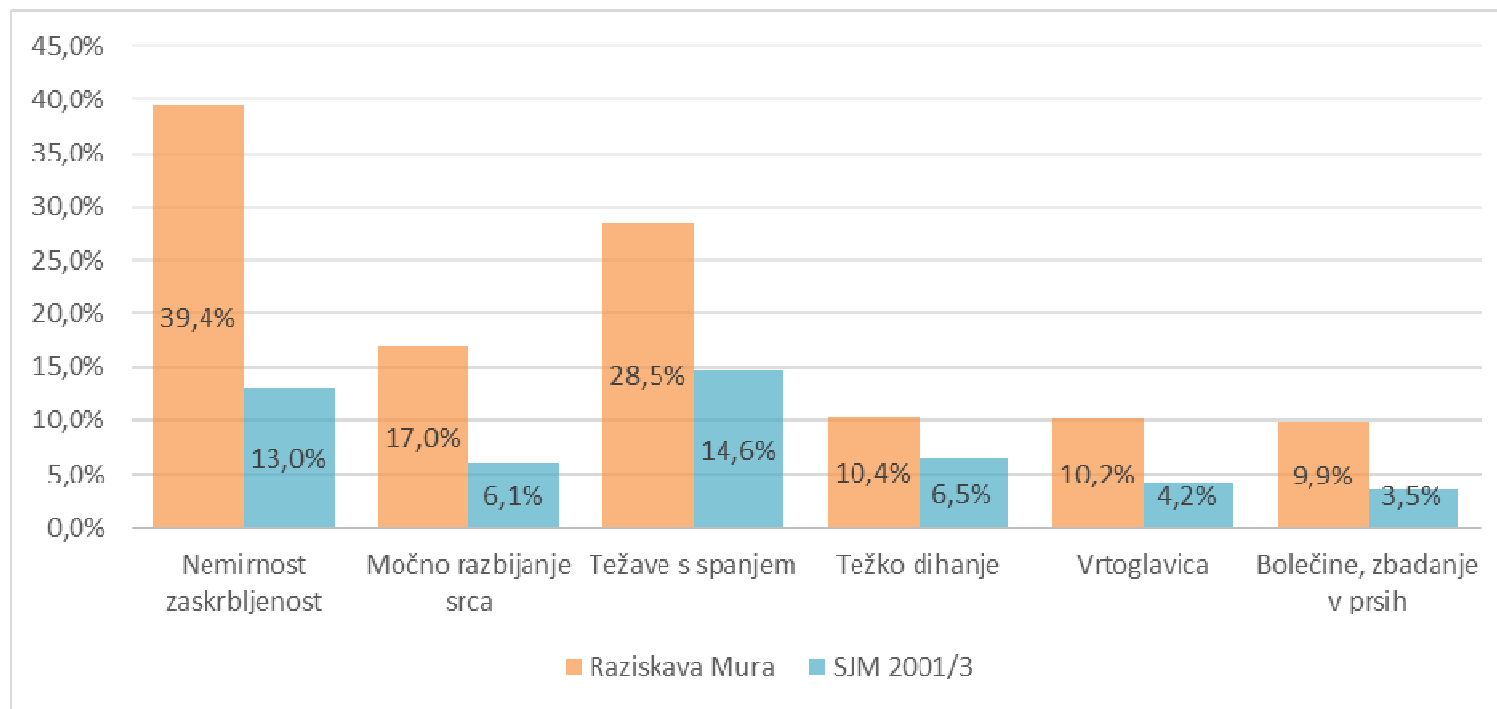
© 1999 Randy Glasbergen. www.glasbergen.com

"You've got a rare condition called 'good health'.
Frankly, we're not sure how to treat it."

Samoocena zdravstvenih simptomov

Medicinske diagnoze – povišan krvni tlak

Raziskava MURA

- **38%** vseh anketirancev
- **66%** obolelih se je zdravilo v času prestrukturiranja
- **42%** se je bolezen med p. poslabšala

CINDI 2012

26% anketirancev

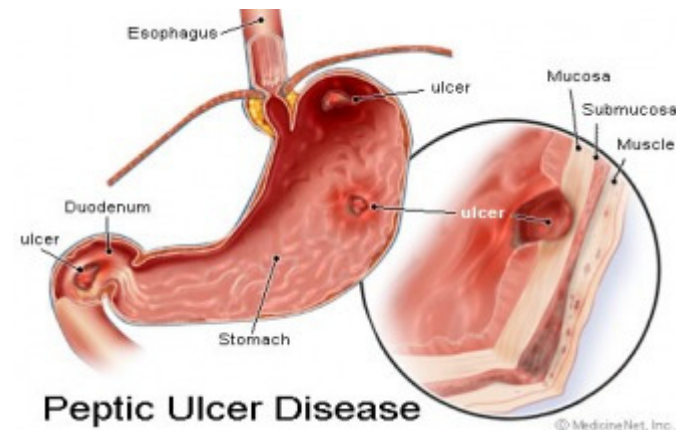
Medicinske diagnoze – rana na želodcu

Raziskava MURA

- 10% vseh anketirancev
- 59% obolelih se je zdravilo v času prestrukturiranja
- 46% se je bolezen med p. poslabšala

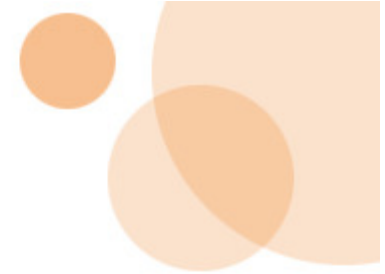
CINDI 2012

7% anketirancev

Medicinske diagnoze – depresija

Raziskava MURA

- **26%** vseh anketirancev
- **54%** obolelih se je zdravilo v času prestrukturiranja
- **48%** se je bolezen med p. poslabšala

CINDI 2012

8% anketirancev

Zaključki

- **Naši anketiranci 2 do 3x pogosteje poročajo o simptomih kot so nemirnost/zaskrbljenost, močno razbijanje srca, težave s spanjem, težko dihanje, bolečine/zbadanje v prsih in vrtoglavica!!!**
- **Pogosteje imajo diagnosticiran povišan krvni tlak in depresijo, ki še posebej izstopa!!!**
- **Približno polovica anketirancev z diagnozo je poročala o poslabšanju bolezni med prestrukturiranjem!!!**

Hvala za Vašo pozornost!